

Fortidsminneforeningens årsmelding 2006

Fortidsminneforeningen har hatt kongelig beskytterskap siden etableringen i 1844. H.M. Dronning Sonja har vært foreningens høye beskytter siden H.M. Kong Olavs død i 1991. Kongehuset utarbeidet nye retningslinjer for beskytterskap for organisasjoner i 2005. Beskytterskap vil etter dette bli vurdert jevnlig, og alle ble bedt om eventuelt å søke om fortsatt beskytterskap. Fortidsminneforeningen har alltid sett det som en stor ære og glede å ha Dronning Sonja som sin beskytter og søkte derfor om videreføring av dette. I januar fikk vi, i brev fra Slottet, den gledelige melding at H.M. Dronningen fortsatt vil være Fortidsminneforeningens høye beskytter. Beskytterskap er gitt for fem år.

Vi ser behovet for å få flere med i vårt viktige arbeid til beste for kulturminnevernet. I juni ga representantskapet startsignalet til Vervekampanjen 2006–2007 med det mål å øke medlemstallet med 500 innen høsten 2007.

2006 har vært preget av konsolidering etter den store innsatsen med etableringen av Borgund besøkssenter i 2005. Dessuten har endringer i staben satt sitt preg på arbeidet. Tiden har vært inne for å styrke kontakten med avdelingene, bedre den økonomiske oversikten som grunnlag for hvordan organisasjonen kan bruke sine felles ressurser på den beste måten og bedre formidlingen av våre eiendommer.

1. KULTURMINNEPOLITISK ARBEID

Som pådriver for etableringen av Kulturminnefondet, ønsker Fortidsminneforeningen å følge fondets oppbygging og virksomhet og bidra til at ambisjonene realiseres. Året ble innledet med en konferanse om fondet som samlet mer enn 100 deltakere fra alle deler av landet til drøfting av fondets virksomhet gjennom de to første driftsårene. Konferansen ble arrangert i samarbeid med Stiftelsen Sat Sapienti i Oslo den 2. februar. Erling Lind, styreleder i Sat Sapienti, konstaterte at man nå var ved «halvgått løp». Konferansen ble avsluttet med en paneldebatt der samtlige partifraksjoner i Stortingets energi- og miljøkomité var representert. Det frem-

gikk tydelig at forventningene til fondet er store blant eiere av fredete hus og anlegg. Fra Stortinget deltok: Gunnar Kvassheim, Venstre, Line Henriette Holten Hjelmdal, Kristelig Folkeparti, Tord Lien, Fremskrittspartiet, Ola Borten Moe, Senterpartiet, Marianne Marthinsen, Arbeiderpartiet, Heidi Sørensen, Sosialistisk Venstreparti og Øyvind Halleraker, Høyre.

Fortidsminneforeningen deltok også med innlegg under seminaret «Ungdom og kulturminner – Bitene i kulturminnevernets utvikling og historie» arrangert av Kulturminnefondet på Røros 20.–21. november, der formålet var å formidle kulturminnevernkunnskap fra dem som har arbeidet lenge på feltet, til en ny generasjon. Deltakere fra foreningen var Elisabeth Seip og Silja Selfors.

Fortidsminneforeningen har prioritert kontakt med politikere. I løpet av året har det vært holdt møter på Stortinget med samtlige partifraksjoner i Energi- og miljøkomiteen. I disse møtene har vi vektlagt:

- Det økende kirkeforfallet.
- Opptrapping av Kulturminnefondet i henhold til forutsetningene.
- Skatte- og avgiftsincentiver for private eiere av fredete og bevaringsregulerte eiendommer.
- Forsikringsordninger for fredete eiendommer.
- Kommunenes vernearbeid inkludert behovet for kulturminneplaner.

John Arne Balto og Elisabeth Seip har holdt følgende møter med partifraksjonene på Stortinget:

- 11.1. Gunnar Kvassheim, Venstre, komiteens leder.
- 16.1. Kjetil Solvik Olsen og Tord Lien, Fremskrittspartiet.
- 19.1. Line Henriette Holten Hjelmdal, Kristelig Folkeparti.
- 25.1. Heidi Sørensen, Sosialistisk Venstreparti.
- 1.2. Ola Borten Moe, Senterpartiet.
- 14.3. Høyres fraksjon i Energi- og miljøkomiteen, flere medlemmer.
- 28.3. Arbeiderpartiets fraksjon i Energi- og miljøkomiteen, flere medlemmer.
- Sept. Inger Enger, Senterpartiet, medlem Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
- 5.10. Anniken Huitfeldt, Arbeiderpartiet, første nestleder i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
- 14.11. Regjeringspartienes fraksjon i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, flere medlemmer

Det er holdt egne møter med nestleder i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget, po-

litisk rådgiver i Miljøverndepartementet og statssekretærene i henholdsvis Kirke- og kulturdepartementet og Kommunaldepartementet. John Arne Balto og Elisabeth Seip har møtt fra Fortidsminneforeningen:

- Miljøverndepartementet, politisk rådgiver Morten Wasstøl (SV)
- Kommunal- og regionaldepartementet, statssekretær Guri Størvold (SP)
- Kultur- og kirkedepartementet, statssekretær Randi Øverland

Fortidsminneforeningen har avgitt høringsuttalelse til NOU 2006:2 *Staten og Den norske kirke*. Uttalelsen rettet seg mot vedlikeholds- og kunnskapsbehov når det gjelder fredete og verneverdige kirker.

Foreningen sentralt har også engasjert seg i vernesakene Foynebrygga i Tønsberg, Batteristranda i Larvik og «Bønsden» på Løiten.

Fortidsminneforeningen ved John Arne Balto deltok på høring for det nye statsbudsjettet i Stortinget 24. november.

Opplysningsvesenets fond har fått en selvstendig stilling, og det er holdt møte med dette fondets ledelse med tanke på fremtidig samarbeid. John Arne Balto og Elisabeth Seip møtte Egil K. Sundbye, fondets direktør

Opplysningsvesenets fond arrangerte 24. april konferansen «Hvilket kulturansvar har fondet ved ivaretagelsen av prestegårdene?» Karl Gervin og Elisabeth Seip deltok fra foreningen.

Fortidsminneforeningen har måttet konstatere at 2006 etterlatte et betydelig forbedringspotensial når det gjelder kulturminnevernets stilling i Norge. De forventningene som ble skapt av Kulturminnemeldingen (St. meld. nr.16, 2004–2005 *Leve med kulturminner*) er ikke fulgt opp av regjeringen. Tilskuddsmidlene for kulturminnevernet over Riksantikvarens budsjett for 2007, som var forutsatt trappet opp, er i stedet flatet ut. Riktignok har Kulturminnefondet blitt trappet opp som forutsatt, men samtidig er deler av avkastningen båndlagt til Miljøverndepartementets innsats i Verdiskapingsfondet. Fortidsminneforeningen savner en synliggjøring av kulturminnevernet innenfor Miljøverndepartementets virksomhet og under budsjettføringene på Stortinget fremførte vi vår sterke bekymring for kulturminnefeltet.

I erkjennelsen av at kamp for viktige vernesaker er en krevende oppgave, innledet foreningen et samarbeid med Folkekulturforbundet. Målet er å lage en Kokebok for kulturminnevernet.

Formidling av kulturminneverdier er et sentralt virkemiddel i arbeidet til beste for kulturminnene. Kurs for tilsynshavere ved stavkirkene ble første

skritt med følgende tema: Formidlingsteknikk, kirkehistorie og foreningens eiendomshistorie. Kurset ble arrangert på Borgund 28.4., i samarbeid med Folkekulturforbundet. I tillegg til egne krefter bidro Birgit Jaastad og Kåre Hosar fra Maihaugen, den siste representerer også Oppland avdeling. I tillegg ble det holdt et todagers kurs for omvisere ved Borgund stavkirke.

En vervekampanje ble innledet i 2006 og vil fortsette i 2007. Målet er å løfte antall medlemmer fra 7 500 til 8 000 i løpet av et år. Dette er en utfordring for medlemmene, avdelingene, hovedstyre og administrasjonen. Foreningens medlemstall er betydningsfullt i møte med offentligheten og vi trenger flere hoder og hender i vårt viktige arbeid til beste for kulturminnene.

2. ORGANISASJONEN

2.1 Hedersbevisninger

Æresmedlemmer

Under representantskapets møte ble det besluttet å dele ut Fortidsminneforeningens høyeste utmerkelse til to av foreningens medlemmer for deres usedvanlig lange og innsiktsfulle virke til beste for kulturminnevernet og Fortidsminneforeningen. Æresmedlemskapet ble markert under redaksjonens tradisjonelle julefest i Magistratgården. Vi gleder oss over våre nye æresmedlemmer som er:

- Arne Berg, arkitekt. Har vært ansvarlig for bygningsavdelingen ved Norsk Folkemuseum. I sine pensjonistår gjennomfører han en enestående dokumentasjon av norske tømmerhus fra middelalderen, publisert i bokverket *Norske tømmerhus fra mellomalderen*. Arbeidet pågår stadig.
- Håkon Christie, arkitekt. Har vært forsker hos Riksantikvaren med særlig innsats for forskningsarbeidet og bokverket *Norges Kirker*. Arbeidet pågår stadig med en gjennomgripende studie av Urnes stavkirke.

Hedersnålen

Fortidsminneforeningens hedersnål er tildelt fire personer:

- Jan Olav Fretland, Sogn og Fjordane avdeling, fikk hedersnålen for sin innsats i sammenheng med oppføringen av besøksenteret ved Borgund stavkirke.
- Karin Solbrækken, Oppland avdeling, fikk hedersnålen for sin innsats som leder av avdelingen og arbeidet med bevaringen av Gardsøy i Vågå.

- Terje T.V. Bratberg, Den trønderske avdeling, fikk hedersnålen for den betydning han har hatt og har for aktiviteten i avdelingen og oppmerksomheten han har skapt omkring kulturminnevernet i regionen.
- Karl Åge Moe, Nordland avdeling, fikk hedersnålen for sitt omfattende og mangesidige arbeid for Fortidsminneforeningen.

2.2 Organisering

Representantskapsmøtet 2006

Årets representantskapsmøte ble holdt på Kongsberg i dagene 9.–11. juni og avsluttet med en reise opp Numedalen med besøk blant annet i Nore og Uvdal stavkirker. Buskerud avdeling var vertskap. Det foreligger eget referat fra representantskapets møte. En hovedsak til behandling var foreningens samlede ansvar for eiendommene og en felles eiendomspolitikk.

Ordfører Sigrid Lindstad, Hamar

Varaordfører Astri M. Lund, Oslo

Nytt ordførerskap etter valget i møtet:

Ordfører Astri M. Lund, Oslo

Varaordfører Trygve Bragstad, Trondheim

Leder- og stabsmøte

Årets møter for stab og tillitsvalgte ledere ble holdt som et fellesmøte på Bolkesjø, Telemark, i dagene 13.–15. oktober. Emner for møtet var frivillig organisering, vervekampanjen, voksenopplæring som element i kulturminnevernet, ny kontoplan for eiendommene og praktisk eiendomsforvaltning. Under stabsmøtet ble det valgt to tillitsvalgte:

Björg Alme Johannessen, daglig leder for Sogn og Fjordane avdeling, for avdelingene.

Eva Bekkely, redaksjonssekretær i hovedadministrasjonen for hovedadministrasjonen.

Medlemmene

Pr 31.12.2006 var Fortidsminneforeningens medlemstall 7 534. Foreningen har hatt 1 030 utmeldinger og 1 029 innmeldinger i løpet av året. Medlemstallet er således gått ned med én person i løpet av 2006. Det er purret i alt tre ganger på det utsendte kontingentkravet. Medlemskontingenten har vært

- kr 380 for A-medlemmer (Fortidsvern og årbok)
- kr 280 for T-medlemmer (Fortidsvern)
- kr 1900 for kollektive medlemmer (5 Fortidsvern og 1 årbok)
- kr 50 for student- eller ungdomsmedlemskap (Fortidsvern)
- kr 50 for husstandsmedlemmer (ingen publikasjoner)

- kr 9 500 for livsvarige medlemmer
- Medlemskontingenten ble besluttet øket fra kr 50 til kr 100 for student-, ungdoms- og husstandsmedlemmer fra og med 2007.

Avdelingene

Fortidsminneforeningen har 21 avdelinger, som i hovedsak følger fylkesgrensene, og fem lokallag: Volda/Ørsta, Vesterålen, Rana, Nedre Romerike og Vernevøla i Valdres.

Avdelingene avgir egne årsmeldinger og regnskap som trykkes i Fortidsminneforeningens årbok. Dette viser en høy grad av variasjon når det gjelder aktivitetsnivået i avdelingene, både når det gjelder engasjement i vernesaker, formidlingsarrangementer, samarbeid med andre, dugnader og pleie av foreningens eiendommer.

Avdelingene rundt Oslo-fjorden har sett fordelene ved samarbeid og utgir blant annet det felles bladet *Bevar' oss vel!* og arrangerte høsten 2006 felles befarung med seminar på Nääs Byggnadsvårdsenter i Sverige.

To saker har gjennom året engasjert større deler av foreningen enn den avdeling de sorterer under. Begge er eiendomssaker. Det gjelder salget av gårdsanlegget Jorlia, Rennebu i Sør-Trøndelag som har trukket i langdrag og involvert hovedstyret og hovedadministrasjon, og engasjementet rundt gården Gardsøy, Vågå i Oppland. På Gardsøy er en venneforening etablert og det har vært dugnads-samlinger. Foruten Oppland har særlig Vestfold avdeling engasjert seg sterkt.

Hovedstyret

Hovedstyret har hatt åtte ordinære møter i løpet av året, tre telefonmøter og flere møter i arbeidsutvalget. Dessuten har hovedstyrets medlemmer deltatt i ulike utvalg og komiteer.

Styrets sammensetning til 10.6.2006:

Leder: Marianne Roald Ytterdal, Ålesund

Nestleder: Roy Åge Håpnes, Trondheim

Styremedlemmer: John Steen Holm, Bodø; Torill N. Klevmark, Lunner; Ove Losnegård, Dale i Sunnfjord.

Varamedlemmer: Mette Paavola, Stavanger; Karl Gervin, Ski; Else M. Skau, Skien

Styrets sammensetning fra 10.6.2006:

Leder: Marianne Roald Ytterdal, Ålesund

Nestleder: Karl Gervin, Ski

Styremedlemmer: Torill N. Klevmark, Lunner; Mette Paavola, Stavanger; Jørn Holme, Oslo

Varamedlemmer: Else M. Skau, Skien; Arne Holm, Drammen; Jørgen Dahl, Vadsø

Hovedadministrasjonen

Generalsekretær: Elisabeth Seip.

Organisasjonssjef: Gro Osland til 30.9., Fredrik Monclair fra 1.11.

Redaktør: John Arne Balto til 31.8., studiepermisjon og ca 25 % stilling ut året.

Redaktør, vikariat: Silja Selfors fra 1.9.

Redaksjonssekretær: Eva Bekkely.

Eiendomssjef: Eli-Sofie Thorne.

Organisasjonssekretær: Linda Aaboen, stillingen midlertidig redusert til 80 %.

Fagkonsulent: Silja Selfors til 31.8.

Regnskapskonsulent: Elisabeth Anne Nordmark

I tillegg har hovedadministrasjonen et fast, ytre apparat:

Driftsansvarlig Borgund: Ine Nyseth, 1.7. til 30.9.

Vaktmester Borgund: Håkon Li

Kjøkkenansvarlig Borgund: Ane Li, til 15.5.

Husfrue på Røros: Heidi Holden

I Fortidsminneforeningens hovedadministrasjon har arbeidet vært preget av flere nye medarbeidere har kommet til. Generalsekretær Elisabeth Seip tiltrådte 1. januar. Redaktør John Arne Balto gikk 1. september inn i en periode med lenge planlagt og avtalt redusert stilling for å studere. Silja Selfors har gått inn i hans oppgaver som vikar. Organisasjonssjef gjennom nær 13 år, Gro Osland, gikk over i nytt arbeid 1. oktober og ny organisasjonssjef, Fredrik Monclair, tiltrådte 1. november. Daglig leder ved Borgund besøkssenter, Ine Nyseth, vendte tilbake til sin tidligere arbeidsplass etter en sesong og organisasjonssekretær Linda Aaboen sa opp sin stilling 1. desember for å flytte tilbake til Vågå. Til tross for disse endringene ser det ut til at den enkelte trives med sitt arbeid og foreningen, og at det er utenforliggende årsaker som ligger til grunn når det søkes nye oppgaver. For hovedadministrasjonen har det like fullt vært en utfordring at mer enn halvparten av staben er nye i sitt arbeid.

Hovedadministrasjonen og Oslo og Akershus avdeling har gjennom flere år hatt kontorfellesskap i Dronningens gate 11 i Oslo. Som en følge av økt aktivitet på eiendommen Vøienvolden i Oslo, besluttet avdelingen å flytte hele sin virksomhet dit. Flyttingen fant sted pr 1. oktober. Hovedadministrasjonen har hatt glede og nytte av det daglige fellesskapet med foreningens største avdeling og beklauger flyttingen ut fra det perspektivet.

2.3 Regnskapet

Foreningens økonomi er stram og gir beskjedent spillerom. Det er en utfordring å drifte eiendommene og gå inn i store, sesongbaserte driftsoppgaver, som Borgund besøkssenter med de små marginer vi har. Eiendomsdriften medfører stadig tettere relasjoner til turist- og reiselivsnæringen. Det er blitt nødvendig å lære virksomheter som kafédrift og salg av reiseminne i større skala. Foreningens økonomi er gjort avhengig av at dette går godt.

Regnskapet for 2006 gir et korrekt uttrykk for virksomheten gjennom året og for stillingen pr 31.12.2006. Salg av eiendommen Jorlia, som har gått over tre år, trakk ytterligere i langdrag grunnet forhold utenfor vår kontroll, og var ikke fullført ved utgangen av året som forutsatt. Dette har gitt en svikt i beregnet inntekt for 2006 på kr 250 000. Like fullt har vi oppnådd et overskudd på årets drift på kr 74 434 som tillegges egenkapitalen. Det er styrets mål å gjenoppbygge tidligere tapt egenkapital og komme opp på et forsvarlig nivå, det vil si henimot 1/3 av de ordinære, årlige driftsutgiftene – eller 2,5-3 mill kroner.

Foreningen har i 2006 ikke hatt forsknings eller utviklingsaktiviteter.

Revisor har vært Revisjon 1 AS, Bærum, ved Trond Syversen.

Årets tall

- Regnskapet viser totale inntekter på kr 18 846 924.
- Det statlige driftstilskuddet fra Miljøverndepartementet var kr 3 226 000.
- Inntekt fra medlemskontingenten var kr 2 529 540.
- Regnskapet er gjort opp med et overskudd på kr 74 434.
- Den positive egenkapitalen er kr 1 214 568.

Fortsatt drift

- Foreningens egenkapital er øket med kr 74 434 mot budsjettert kr 111 000. Når målet ikke ble oppnådd, skyldes det utsatt salg av Jorlia.
- Egenkapitalen er positiv.
- Etter styrets oppfatning er forutsetningene for fortsatt drift til stede.
- Årsregnskapet for 2006 er satt opp under denne forutsetning.

2.4 Helse, miljø og sikkerhet

Ny arbeidsmiljølov trådte i kraft pr 1.1.2006. I tillegg til tidligere bestemmelser skal den nye loven

styrke ivaretagelsen av likebehandling, legge til rette for tilpasninger i tråd med den enkeltes forutsetninger og livssituasjon og bidra til helsefremmende arbeidsplasser og et inkluderende arbeidsliv. Det er nytt at arbeidsgiver plikter å gi opplæring i helse, miljø og sikkerhetsarbeid, HMS.

- I tråd med dette er foreningens eiendomssjef, Eli-Sofie Thorne, utpekt som HMS-ansvarlig.
- Tillitsvalgte, valgt 11.10. under møtet på Bolkesjø, er Eva Bekkely, Oslo, for hovedadministrasjonen, og Bjørg Alme Johannessen, Sogn og Fjordane, for avdelingene.

HMS-rapport

- I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører hovedadministrasjonen oversikt over totalt sykefravær blant de ansatte. I 2006 var sykefraværet 3,1 %.
- Det har ikke vært arbeidsulykker eller skader av noen art.
- Det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet og den generelle trivsel på arbeidsplassen har vært god.
- Foreningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn og at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling.
- Det er oppnevnt to tillitsvalgte: Bjørg Alme Johannessen, Sogn og Fjordane avdeling, for de ansatte i avdelingene, og Eva Bekkely for de ansatte i hovedadministrasjonen.
- Foreningens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

2.5 Drift

Hovedadministrasjonen utfører, i tillegg til sine tre hovedområder organisasjon, publikasjoner og eiendomsdrift, viktige støttefunksjoner for avdelingene, hvor medlemsdatabasen er den mest tidkrevende.

Vervekampanjen er en del av medlemsarbeidet. Det har blitt utarbeidet vervemateriell og lister over nye medlemmer utarbeides fortløpende og sendes til avdelingene.

Medlemsdatabasen

I mange sammenhenger er dette medlemmenes møte med foreningen og en viktig del av vårt ansikt utad. Arbeidet omfatter:

- Registrere inn- og utmeldinger, ca 2 000 innførsler årlig.
- Utsending av kontingentkrav, ca 8 500 årlig.
- Utsending av purringer, to purringer, ca 1 500 utsendinger.
- Adresseetiketter til avdelingene etter behov: in-

formasjon, medlemsblad o.a.

- Medlemslister til avdelingene.
- Overføring av medlemskontingent til avdelingene tre ganger årlig.
- Adresseetiketter til utsending av Fortidsvern og årboken.

Forsikringer og pensjoner

Forsikring av foreningens eiendommer dekkes av foreningens sentrale inntekter med to unntak. Unntakene er Lysøen i Hordaland som driftes av Museet Lysøen, og Klokkegården i Grue i Hedmark som driftes av Gruetunet Museum.

Pensjonsavtale for alle ansatte i avdelingene og hovedadministrasjonen har vært administrert fra hovedadministrasjonen til og med 31.12.2006. Med virkning fra 1.7.2006 har en ny lovbestemmelse gjort pensjonsavtale obligatorisk for alle. Dette gjør det for fremtiden hensiktsmessig at den enkelte avdeling inngår pensjonsavtale for sine ansatte. Nåværende avtale fases ut i takt med naturlig avgang.

2.6 Fond og stiftelser

Fortidsminneforeningen har fire fond pluss Tjærebanken som forvaltes fra hovedadministrasjonen. Ny Lov om stiftelser påla at fond og stiftelser skulle meldes til Stiftelsestilsynet innen 31.12.2006. I samråd med revisor har vi gjennomgått fondene med tanke på dette. Stavkyrkjestiftinga var også tidligere meldt til myndighetene. I tillegg er etter gjennomgangen også J.J. Næss legat meldt inn til Stiftelsestilsynet.

Kjenn ditt land – B.A. Grimelands fond

De to sammenslåtte fondenes formål er å støtte tiltak til beste for kulturminnevernet.

- Fondets styre: Martin Blindheim, Torill Nedberge Klevmark, generalsekretæren.
- Styret er oppnevnt for 2005–2007.
- Fondets kapital pr 31.12.2006 var kr 212 331, av dette urørlig kapital kr 160 000.
- Det har ikke vært tildelt midler fra fondet i 2006.

Fischer/Lindsay-fondet

Fondets formål er å arrangere alternerende gjesteforelesninger i Skottland og Norge.

- Fondets styre: Erla Bergendahl Hohler, Roy Åge Håpnes, generalsekretæren
- Styret er oppnevnt for 2005-2007
- Fondets kapital pr 31.12.2006 var kr 73 025, av dette urørlig kapital kr 35 000.
- Det har ikke vært arrangementer i 2006.

Den Norske Hypotekforenings fond

- Fondet disponeres av hovedstyret.
- Fondets kapital pr 31.12.2006 var kr 4 889.
- Det har ikke vært tildelt midler fra fondet i 2006.

J.J. Næss legat

Legatets formål er bevaring av norske fortidsminnesmerker.

- Legatet disponeres av hovedstyret.
- Fondets kapital pr 31.12.2006 var kr 118 600, av dette urørlig kapital kr 77 942.
- Det har ikke vært tildelt midler fra fondet i 2006.

Tjærebanken

Fortidsminneforeningen organiserer salg av milebrent tjære til bruk på fredete bygninger. I 2006 tilførte Riksantikvaren kr 160 000.

- Beholdningen pr 31.12.2006 var 6 169 liter tjære
- Tjærebankens kapital pr 31.12.2006 var kr 1 087 489.

Stiftinga norsk stavkyrkjemuseum

Stavkyrkjestiftinga ble opprettet i sammenheng med utviklingen og oppføringen av besøkssenteret ved Borgund stavkirke. I denne prosessen har stiftelsen vært et bindeledd mellom Fortidsminneforeningen, Den norske kirke og Lærdal kommune. I og med innvielsen av besøkssenteret i 2005 har stiftelsens opprinnelig formål bortfalt. Stiftelsens styre mener det fortsatt er behov for det kontaktorganet som stiftelsen utgjør, i den videre driften av stavkirken og besøkssenteret. Styret har derfor gjennomført en endring av vedtektene med dette formålet for øyet. Ved utgangen av 2006 gjensto å avklare hvorvidt Sogn og Fjordane fylkeskommune vil ønske å være med i stiftelsen. Det har vært holdt to møter i stiftelsens styre i 2006. Stiftelsen avgir egen årsmelding og regnskap.

Fortidsminneforeningens hovedstyre og Sogn og Fjordane avdeling oppnevner begge styremedlem med vararepresentant. Generalsekretæren er stiftelsens sekretær.

- Oppnevnt av hovedstyret: Raghild Mork (styreleder), Sogn og Fjordane, og Karl Gervin (varamedlem), Oslo og Akershus avdeling.

2.7 Representasjon

Fortidsminneforeningen har vært representert ved følgende anledninger:

- Norges Kulturvernforbunds årsmøte på Vega 21.-23. april. Deltakere: Trygve Breivik og Ragnhild Arnesen, Nordland avdeling, hovedstyrets nestleder Roy Åge Håpnes, og generalsekretær Elisabeth Seip.
- Domkirkeoddens jubileum, fremført hilsen. Del-

taker: generalsekretær Elisabeth Seip

- Byantikvaren i Oslo 50 år, markering i Oslo rådhus. Ragnvald Bing Lorentzen, Oslo og Akershus avdeling, og generalsekretær Elisabeth Seip representerte foreningen. Fremførte hilsen og overrakte gave.
- Verdensarv, norsk nettverk, Alta 31. august. Deltaker: Eli-Sofie Thorne.
- Nordisk verdensarvmøte, Alta 31. august – 3. september. Deltaker: Eli-Sofie Thorne.
- Europa Nostra: Launch European Heritage Days, St. Petersburg 21.-23. september. Deltaker: Hovedstyrets leder Marianne Roald Ytterdal.
- ENNHO: European Exchange Programme 2006, Dublin 5.-7. oktober. Deltaker: Hovedstyrets leder Marianne Roald Ytterdal.
- Møteplassen – frivillighet, utfordringer og muligheter. Kirke- og kulturdepartementets møte for det frivillige Norge, Oslo 9. november. Deltaker: Elisabeth Seip
- Riksantikvarens ruinsseminar, Bergen 28.-29. november. Deltaker: Eli-Sofie Thorne.
- Redaksjonens årvisse julebord ble holdt den 30. november med alle gode bidragsytere som særlige gjester.
- Julebisp i Magistratgården fredag den 15. desember. Markering av Fortidsminneforeningens 162 år den 16. desember. Våre mange gode venner og hjelpere gjennom året var invitert.

2.8 Besøk i avdelingene

Hovedstyret har høsten 2006 invitert seg til avdelingene. I denne sammenheng har Karl Gervin samarbeidet med Den trønderske avdeling om forbedelser til 800-årsjubileet for klosteret på Tautra.

Eiendomssjef Eli-Sofie Thorne har jevnlig kontakt med avdelingene som har eiendommer. 2006 har vært preget av Riksantikvarens stavkirkeprogram og ruinprogrammet som er under oppstart. Dette har i perioder medført 14-daglige besøk i Sogn og Fjordane, dessuten hyppige besøk i Buskerud, Bergen og Hordaland, Den trønderske avdeling og Nord-Trøndelag avdeling.

Den nytilsatte generalsekretæren har lagt vekt på å bli kjent med foreningens avdelinger. Gjennom året er de følgende besøkt.

- Bergen og Hordaland avdeling: Møte med styret, Bergen 19.1.
- Oslo og Akershus avdeling, deltok i styremøte, holdt dessuten publikumsforedrag om arkitekt Chr.H. Grosch i Magistratgården 16.1.
- Vestfold avdeling, rundtur til Eidsfoss, Tønsberg, Sandefjord og Larvik 16.2. Deltakelse i høring angående utbygging av Batteristranda 30.11.

- Buskerud avdeling, møte med styret, Drammen 23.2.
- Hedmark avdeling, årsmøte, Flisa 11.3., befaring til Klokkergården.
- Aust-Agder avdeling, årsmøte 15.3., holdt foredrag om Grosch og Arendal.
- Rundtur til eiendommene i Nord- og Sør-Trøndelag og møte med styret i Den trønderske avdeling sammen med Eli-Sofie Thorne 9.–11. august.
- Sogn og Fjordane avdeling: Møte med styreleder og daglig leder, Sogndal 20.2.
- Rundtur til eiendommene 14.–16. august sammen med Gro Osland.
- Finnmark avdeling, møte med styret og fylkeskommunen, Vadsø 22.3.
- Troms avdeling, årsmøte, Tromsø 23.3.
- Oppland avdeling, møte med styreleder, Lillehammer 6. oktober.
- Røros avdeling, besøk i eiendommene 21. november.

2.9 Eksternt samarbeid

Kulturminnedagen 2006

Årets tema var «Steder for ankomst og avreise», og dagen ble markert søndag den 9. desember. Mange av foreningens avdelinger tok del med arrangementer.

Norges Kulturvernforbund

Hovedadministrasjonen har hatt løpende kontakt med Kulturvernforbundet i saker av felles interesse. Johan S. Helberg, tidligere styreleder i Fortidsminneforeningen, er oppnevnt som styrmedlem etter forslag fra vår forening, og har vært Kulturvernforbundets styreleder gjennom året.

Stiftinga Norsk Stavkirkejemuseum

Det har vært holdt to styremøter pluss årsmøte i stiftelsen. Ragnhild Mork representerer Fortidsminneforeningen i styret og har vært styreleder. Heidi Kathrin Osland har vært Sogn og Fjordane avdelingsrepresentant i styret.

Riksantikvarens universitets- og høgskolesatsning

Roy Åge Håpnæs har representert Fortidsminneforeningen i styringsgruppen inntil denne ble avviklet våren 2006.

Claus Helbergs stiftelse

Eli-Sofie Thorne har representert Fortidsminneforeningen i stiftelses styre.

Interessegruppen for stavkirkeiere

I forbindelse med stavkirkeseminaret i Oslo i november, ble det bestemt at interessegruppens arbeid skal videreføres og at man ønsket en samling i 2007. Eiendomssjefen er interessegruppens sekretær.

Sinjarheimfondet

Fortidsminneforeningen fører regnskap for fondet og generalsekretæren representerer foreningen i fondets styre. Eli-Sofie Thorne møtte på generalsekretærens vegne i styremøte den 29.4.

Fortidsminneforeningen arrangerte kurs i vindusrestaurering på Sinjarheim 24.–28. juli. Totalt åtte personer deltok på hele eller deler av kurset. Instruktør var restaureringshåndverker Håkon Gøthesen. I tillegg til å lære om vinduenes historie, fikk deltakerne øving i praktisk restaurering og vedlikehold av vinduer på kårstua.

For å holde kulturlandskapet åpent, inngikk Fortidsminneforeningen et samarbeide med Aurland økologiske jordbruksskole, og 45 geiter var på beite på Sinjarheim i juni.

Aurland og Lærdal reiselivslag

Gro Osland har representert Fortidsminneforeningen i reiselivslagets styre frem til hun sluttet i foreningen. Reiselivslaget er en viktig samarbeidspartner for virksomheten rundt Borgund.

Munthehuset, Kroken i Sogn

Foreningen samarbeider med Munthehuset om arrangementer. Hageseminar var planlagt sommeren 2006, men måtte avlyses grunnet for liten oppslutning, trolig som følge av begrenset kunngjøring. Samarbeidet medfører at Fortidsminneforeningens medlemmer får 10 % rabatt på overnattinger i Munthehuset, for øvrig særdeles anbefalelsesverdig.

Kulturminnereise

Et samarbeid ble innledet med reisebyrået Olivenreiser, Skien, om en rundreise til kirker og kirkesteder i Trøndelag, herunder til flere av foreningens eiendommer. Karl Gervin var faglig leder for turen, som for øvrig ble tett fulgt opp av Gro Osland og Else M. Skau.

3. EIENDOMSFORVALTNING

Representantskapsmøtet 2006 hadde Fortidsminneforeningens overordnede eiendomspolitikk som hovedsak. Det såkalte «Å-vedtaket», fattet under representantskapsmøtet på Å i Lofoten i 1990, fastla prinsipper for eiendomsdriften:

- Økonomisk enhet i foreningen når det gjelder

ansvaret for eiendommene

- Vurdere overføring av eiendommene slik at de forvaltes av den avdeling hvor de geografisk befinner seg
- Gjennomføre retningslinjer for forvaltning, drift og vedlikehold, FDV, inkludert system for økonomioppfølging.

Overføring av eiendommer er gjennomført. Likeledes er rutiner for forvaltning, drift og vedlikehold, FDV-rutiner, innført for den enkelte eiendom. Representantskapsmøtet 2006 besluttet å innføre en felles kontoplan, gjennomført for hver enkelt av foreningens eiendommer, samt opprette et sentralt eiendomsutvalg. I tråd med dette ble kontoplanen drøftet i leder- og stabsmøtet på Bolkesjø oktober 2006 og det ble gjennomført en høring i avdelingene med sikte på iverksettning fra og med 2007. En evaluering forutsettes gjennomført i 2009.

3.1 Drifting av eiendommer

Enkelte eiendommer har krevd særlig oppmerksomhet på driftssiden:

Borgund stavkirke og besøkssenter, Lærdal i Sogn og Fjordane

Det har vært stor aktivitet på Borgund. Som ledd i Riksantikvarens stavkirkeprogram er klokkestøpulen restaurert. Driften av besøkssenteret har vært gjennom sin andre sesong. I 2006 som i det foregående år, har det vært inngått egne avtaler med Sogn og Fjordane avdeling (markedsføring, booking og engasjement av guider) og Villakssenteret (markedsføring og fellesbillett).

Til arbeidet på Borgund har foreningen mottatt kr 100 000 til utomhusarbeid fra Lærdal kommune.

Driften av Borgund er krevende og samtidig vesentlig for foreningens økonomi. Det er lagt mye krefter i dette arbeidet, som også vil kreve full oppmerksomhet i kommende år.

Billettsalg Borgund: 37 133 (2005), 36 875 (2006).

Arrangementer på Borgund

Sesongåpningen fant sted søndag 30. april. Det var gudstjeneste i Nykirken og Foreningen bød på kirkekaffe. Det var overrekkelse av hedersnål til Jan Olav Fretland, for hans store innsats for realiseringen av besøkssenteret. Skolekorpsset fra Berge skole spilte.

Som et supplement til den faste utstillingen i besøkssenteret, ble det også vist arbeider av den katalanske kunstneren Rosa Cortès. Hun stilte ut en gruppe bilder under tittelen «Dialog nord-sør». I bildene møtes elementer og inspirasjon fra de ro-

manske steinkirkene i Pyrenéene og motiver fra norske stavkirker.

Sesongavslutningen ble markert den 29. september. Alle barn på Steinklepp skole og deres lærere ble invitert på «restefest» og hjelp til med å tømme matvarelageret og iskremboksen.

Gardsøy, Vågå i Oppland

Fremtiden for dette staselige gårdsanlegget har vært drøftet gjennom året. Etter initiativ fra Oppland og Vestfold avdelinger ble det dannet en venneforening for Gardsøy sommeren 2006. I regi av venneforeningen er det gjennomført dugnader på gården: nødvendig rydding samt mindre sikrings og utbedringsarbeider. Inventar fra gården, som er i Vågå kommunes eie, er tilbakeført. Spørsmålet om vedlikehold, bruk og eventuell drift av stedet er fortsatt uavklart. All videre aktivitet må vurderes i lys av dette og krever en snarlig avklaring.

Jorlia, Rennebu i Sør-Trøndelag

Gården Jorlia er solgt og salget var forutsatt avsluttet i 2006. Dette har likevel trukket i langdrag, noe som skyldes forhold knyttet til avgrensing av jordvei og tun, en mindre tilleggstomt samt avgjørelser vedrørende inventaret. Saken håndteres i et samarbeid mellom Sør-Trøndelag avdeling og hovedadministrasjonen. John Steen Holm, Bodø, har vært juridisk rådgiver.

Rasmusgården og Per-Amundsagården, Røros

Begge gårdene leies ut til medlemmer av Fortidsminneforeningen. Utleien og oppfølging skjer fra hovedadministrasjonen etter avtale med Røros avdeling med eiendomssjefen som kontaktperson. Dette er et populært tiltak som også skaffer oss nye medlemmer. Tabellen viser antall utleieforhold:

	2005	2006
Rasmusgården	19	26
Per-Amundsag.	47	53

3.2 Stavkirkene

Stavkirkeprogrammet

Riksantikvarens stavkirkeprogram har ført til arbeider på flere av Fortidsminneforeningens stavkirker i løpet av året og er av største betydning for foreningen og forvaltningen av disse sentrale og krevende eiendommene. Eiendomssjefen har det koordinerende ansvaret overfor Riksantikvaren i møte med de aktuelle avdelingene. Gro Osland har vært medlem av Riksantikvarens referansegruppe for stavkirkeprogrammet. Foreningen har engasjert lokale prosjektledere for faglig oppfølging på

de enkelte steder. I 2006 har det foregått arbeid i regi av stavkirkeprogrammet ved:

- Nore stavkirke: Konservering av maling i korsarmene. Vindusrestaurering. Og reparasjon av vinduskarmer. Etablering av loddpunkter. Prosjektleder: Nils Friis.
- Uvdal stavkirke: Nye takflater tjæret 2 ganger. Vindusrestaurering på sør- og vestvegg, noen rammer er ferdige, men ikke satt inn. Nytt traperekverk ved inngang fra vest. Prosjektleder: Nils Friis.
- Torpo stavkirke: Nye takrenner ved portal mot vest. Tjæring av vestre omgangsvegg. Spusing av løse gulvplanker. Prosjektleder: Nils Friis.
- Urnes stavkirke: Grunnundersøkelser foretatt, tiltak for å lede bort vann fra nordsiden av kirken. Stabilitetsundersøkelser pågår. Prosjektleder: Heidi-Kathrin Osland.
- Kvernes stavkirke: Fuktighetsmålinger igangsatt i takrytteren. Prosjektleder: Alf O. Avset.
- Rødven stavkirke: Registrering av restmateriale, vurdering av behov og kontraktinngåelse for vindusrestaurering. Prosjektleder: Berge Hjørungnes.
- Borgund stavkirke, klokkestøpulen: Konstruksjonsmessige skader er utbedret/skiftet ut. Klokkerommet og kirkeklokkene gjenopsatt. Utvendig kledning er erstattet med ny. På sørsiden er kledningen prosessuelt autentisk tilvirket, de tre øvrige sidene har sagt kledning som er teljet for hånd på utsiden. Prosjektleder: Heidi-Kathrin Osland.
- Hopperstad stavkirke: Befaring med vurdering av skadebildet. Planlegging av utbedring av råte-skader ved inngangspartier mot sør og vest samt taklekkasje på aspis. Skade i svalgang mot søraust, årsak og konsekvenser under vurdering. Prosjektleder: Heidi-Kathrin Osland.

Sikringstiltak ved stavkirkene

Det er gjennomført omfattende sikringsarbeider i løpet av året. Samtlige prosjekter har vært finansiert av Riksantikvaren:

- Torpo stavkirke: Nytt alarmanlegg satt i drift.
- Rødven stavkirke: Nytt overvåkingsanlegg satt i drift.
- Hopperstad stavkirke: Nytt alarmanlegg satt i drift.
- Borgund: Nytt slokke- og alarmanlegg under arbeid.

Drift av sikringsanleggene ved stavkirkene

Driften av sikringsanleggene ved stavkirkene krever konstant beredskap lokalt. Også i 2006 har antall falske alarmer i snitt ligget noe over forutsatt,

uten at det kan pekes på en spesifikk årsak til dette. Tilsynshaverne våre har etter hvert opparbeidet seg solide tekniske kunnskaper om anleggene og utfører en viktig jobb for at systemene skal være operative til enhver tid. Samarbeidet med konsulentfirmaet som har tilsyn med anleggene, kunne vært bedre. Dette har vi gitt Riksantikvaren tilbakemelding om.

Tilsynshavere og beredskapsgrupper

Alle foreningens eiendommer har en lokal tilsynshaver eller et eiendomsutvalg som følger opp daglig drift og sikkerhetsrutiner. For stavkirkene finnes det i tillegg en eller to personer som sammen med tilsynshaver utgjør en beredskapsgruppe. Tilsynshaverne og medlemmene av beredskapsgruppene for stavkirkene får en viss kompensasjon for arbeidet fra sentralt hold. Foreningen er helt avhengig av den innsatsen som gjøres lokalt, og vi har vært i den heldige situasjon at denne staben har vært svært stabil.

06.06.06

I forbindelse med antatt økte trusselbilde, ble det iverksatt ekstra tiltak ved foreningens kirker den 6. juni 2006.

Numedal

Riksantikvaren markerte fullføringen av stavkirkeprogrammet ved de fire stavkirkene i Numedal med et arrangement i og ved Rollag stavkirke den 8. september. I tillegg til orientering om arbeidet og demonstrasjon av håndverksteknikker, holdt foreningens nestleder, Karl Gervin, foredrag om «Kattolsk kirke i protestantisk bruk» for en fullsatt kirke.

Stavkirkeseminar

I samarbeid med Riksantikvaren arrangerte Fortidsminneforeningen seminar om stavkirkeprogrammet 2.–3. november. Seminaret tok opp tema knyttet til dokumentasjon og vedlikehold av stavkirkene, istandsetting og konservering, ettersyn og bruk. På seminaret deltok studenter, håndverkere, tilsynshavere, kirkeverger, samt deltakere fra Fortidsminneforeningen, Riksantikvaren og Norsk institutt for kulturminneforskning, NIKU.

3.3 Ruinene

Ruinprogrammet

I 2006 startet Riksantikvaren opp et tiårig prosjekt for bevaring av ruiner fra middelalderen. Også dette vil få stor betydning for Fortidsminneforeningen som eier av 6 ruiner fra denne perioden.

Ruinprogrammet tar sikte på å overvåke og bevare ruinen for ettertiden og planlegge langsiktig vedlikehold, legge til rette for publikum og skjøtsel av områdene rundt ruinen.

Steinvikholm slottsruin

Restaureringsprosessen ved Steinvikholm har fortsatt i 2006 med restaurering av vestmuren og utruste stein i kjellerne mot vest. Membranen over kjellerrommene mot nord er utbedret for å hindre ytterligere frostsprengning i hvelvene. Prosjektleder er Nils Christian Hertzberg. Arbeidene skal videreføres i 2007.

Også sommeren 2006 oppførte Steinvikholm Musikkteater operaen om Olav Engelbrektsson. Det er funnet en god løsning for plassering av scene og tribuner på utsiden av borgen, slik at borgmurene danner en naturlig del av kulissene.

3.4 FDV-rapportering

Vedlikeholdsbefering med FDV-rapportering ble gjennomført ved de fleste eiendommene høsten 2006. Rapporteringen ga en grundig gjennomgang av vedlikeholdstilstanden ved den enkelte eiendom og utgjorde basis for søknad om tiltaksmidler fra Riksantikvaren og andre offentlige instanser for 2007.

Innmeldt vedlikeholdsbehov for 2007 var 16,9 mill. kroner (i 2006 12,7 mill kroner).

3.5 Befaringer

Det har vært gjennomført befaringer fra hovedadministrasjonen på 24 av foreningens 40 eiendommer – på enkelte eiendommer har det vært flere besøk:

- Borgund stavkirke
- Gamlebakeriet i Lærdal
- Hopperstad stavkirke
- Hove gamle kirke
- Hustad kirke
- Kaupanger stavkirke
- Klokkegården i Grue
- Kvernbakken
- Logtun kirke
- Munkeby
- Nonneseter kloster
- Nore stavkirke
- Olavsstøtten
- Per Amundsagården
- Rasmusgården
- Reinskloster
- Sakshaug kirke
- Steinfjøset i Leksvik
- Steinvikholm

- Stranges stiftelse
- Tautra
- Urnes stavkirke
- Uvdal stavkirke
- Vøienvolden

4. PUBLIKASJONER, INFORMASJON OG MEDIA

Fortidsminneforeningen opprettholder et omfattende publikasjonsprogram.

4.1 Årboken

Årboken utkom med sin 160. årgang og er foreningens «flaggskip». For første gang ble den utgitt med illustrasjoner i farger, og tema var passende valgt med «Farger i fortiden». Årbokens 160. årgang forelå i desember og ble utgitt med 256 sider i et opplag på 5 800.

I redaksjonen deltok:

Redaktør: John Arne Balto
Redaksjon: Øystein Ekroll, Trondheim
Birgitte Sauge, Oslo
Marte Boro, Oslo
Siri Hoem, Oslo
Hans Egede-Nissen, Oslo
Silja Selfors, Eidsvoll
Foreningsstoff: Eva Bekkely

4.2 Fortidsvern

Bladet er vår viktige, jevnlige kontakt med alle medlemmer. Bladet utkom med fire nummer og følgende tema:

- 1/2006 – *Verdensarv i Norden* (52 sider og opplag 8 500)
- 2/2006 – *Konflikter i kulturminnevernet* (48 sider og opplag 7 500)
- 3/2006 – *Hovedstaden* (48 sider og opplag 8 100), utgitt med støtte fra Oslo kommune
- 4/2006 – *Trender i kulturminnevernet* (40 sider og opplag 7 900)

Redaktør: John Arne Balto (for nr 1 og 2)
Silja Selfors (for nr 3 og 4)
Redaksjon: Morten W. Krogstad, Oslo
Dag E. Lohne Mohn, Drammen
Astrid Galstad, Eidsvoll
Svein Norheim, Halden
Red.sekr.: Eva Bekkely

Fortidsvern er medlem av Den norske fagpresses forening.

Fortidsvern og årboken er utgitt med støtte fra Norsk institutt for kulturminneforskning, NIKU.

4.3 www.fortidsminneforeningen.no

Fortidsminneforeningens nye nettsted ble lansert i 2005 og videreført og utviklet i løpet av 2006. Den viktigste nyvinningen var etterlengtet: en engelsk versjon, noe forenklet i forhold til den norske.

Fortidsminneforeningens nyhetsside er blitt videreført i 2006. Interesserte kan abonnere på nyhetsvarsel, som normalt kommer to ganger i uken med unntak for feriene. Abonnementstjenesten, som er gratis, har 1200 deltakere.

Foreningen har hatt et stabilt og godt besøkstall på nettsiden, noe som i stor grad skyldes nyhetssiden. Besøksrekord for året kom i mai, med ca 160 000 treff i løpet av måneden, fordelt på 7 200 ulike brukere.

Internettvirksomheten har hatt en egen redaksjon, som primært arbeider med å levere stoff til nyhetstjenesten. Ved utgangen av 2006 var redaksjonen sammensatt slik:

Redaktør: John Arne Balto
Redaksjon: Mette Paavola, Rogaland
Kirsten P. Amundsen, Troms
Anita K. Waatvik, Romsdal
Elisabeth S. Amundsen,
Buskerud
Kjartan Skår, Hordaland
Live Gram, Rogaland

Fortidsminneforeningen ble tildelt Norges Kulturvernforbunds nettpreis «Hedersmusen» for sine hjemmesider.

4.5 Gode råd

Serien er Fortidsminneforeningens viktigste og

mest populære tilbud til dem som er interessert i å arbeide praktisk med vern av kulturminner. Salget av hefter går jevnt og i 2006 er utgitt:

- *Farger og stil* i ny og bearbeidet utgave.

5. OPPSUMMERING 2006

Hovedstyrets virksomhet våren 2006 var preget av arbeidet med Fortidsminneforeningens eiendomspolitikk. Det gjaldt forberedelsen frem mot representantskapets møte hvor denne viktige saken skulle behandles. Det gjaldt også forholdene rundt driften av besøkscenteret ved Borgund stavkirke, som engasjerte avdelingene sterkt. Salget av eiendommen Jorlia i Sør-Trøndelag trakk ut og ble mer krevende enn antatt. Øvre Øy i Oppland er en ennå uavklart oppgaven, som både har krevet og vil kreve betydelig oppmerksomhet.

Fortidsminneforeningen har et jevnt tilsig av medlemmer, men mister like mange gjennom året. I erkjennelsen av dette vedtok representantskapsmøtet å gjennomføre en Vervekampanjen 2006–2007. Kampanjemateriell ble lansert under høstmøtet på Bolkesjø. Det er med spenning styret følger utviklingen. Målet er at foreningen skal nå 8000 medlemmer høsten 2007. Vi erkjenner at medlemstallet betyr noe når vi fremstår overfor offentligheten.

Det har vært store endringer på personalsiden i hovedadministrasjonen. Dette har preget det daglige arbeidet i foreningen sentralt. Men hovedstyret håper og tror at dette ikke har vært til skade for avdelingene og vi kan nå se fremover.

2006 var et godt år for kulturminnevernet når det gjaldt det statlige engasjementet. I løpet av året har vi likevel opplevd at Miljøverndepartementet, med den nye rød-grønne regjeringen, ikke legger like stor vekt på feltet. Vi går derfor ut av året med et enda større behov for å markere kulturminnevernets sak og Fortidsminneforeningens oppgaver.

Oslo, den 20. april 2007

Marianne Roald Ytterdal

Karl Gervin

Mette Paavola

Torill Nedberge Klevmark

Jørn Holme

Elisabeth Seip